

gotovo otkriva proroka Baruha. Pogl. 6 donosi Pismo proroka Jeremije, koje Vulgata stavlja na konac knjige. Svakako je zanimljivo Baruhovo složeno podrijetlo a i govor u 3. licu. Baruh, sa značenjem »Blagoslovljeni«, veliko je i tajanstveno ime koje može preuzeti autorstvo nad deuterokanonskom knjigom jer je uz njega vezana apokrifna apokaliptička literatura. Knjiga sadrži molitvu pokajanja, pohvalu mudrosti i zabranu idolopoklonstva. Zanimljiva je uporaba Božjega imena u različitim dijelovima knjige: Gospodin, Bog i Vječni. Knjiga je pisana grčkim jezikom pa pripada u deuterokanonske spise. Povezana je sa zarobljeništvom i s onima koji su ostali u Judeji. Pod kraj molitve knjiga obećava »Mir pravednosti« i »Slavu bogoljubnosti«. Čita se na dan razaranja hrama i donosi radost i nadu. Jedanaesto poglavlje (str. 253–283) naslovljeno je: »Glavne teološke teme proročke poruke«. Dijeli se na pet cjelina: Proročka slika Boga, Proročka slika čovjeka, Božja riječ kao proročka moć i nemoć, Proročka borba za pravdu i pravo te Proročko otvaranje budućnosti. Profesor Lujic tehnički ne skuplja ranije iskaze, već ih povezuje u misaonu

cjelinu. Tako je taj dio knjige svojevrsni zbir proročkih razmišljanja i tema. Ovdje sakupljena, originalno povezana proročka izlaganja u završnom poglavlju predstavljaju posebno hvale vrijedan uvid u proroke i njihovo djelo.

Djelo *Proroci* nipošto nije skraćeno dugo djelo *Starozavjetni proroci*, nego pre-rađeno djelo pa predstavlja originalno izdanje tematike za šire i manje zahtjevno čitateljstvo. Treba odati priznanje autoru koji se nije bojao pojednostavniti govor o prorocima. No, knjiga donosi i znanstveni aparat. U podnožju teksta stoji tristo bilježaka. One su tako tehnički posložene da daju prednost tekstu. Iza teksta stoji petnaest stranica strane i domaće bibliografije s tristo naslova. Nadalje stoje kratice stranih časopisa i nizova. Sam završni i pojedinačni sadržaj obuhvaća jedanaest poglavlja s naslovom i dodatcima, što čini pet stranica po trideset redaka teksta i predstavlja sažeti uvid u proroke.

Lujicevo djelo *Proroci* svakako predstavlja za široko čitateljstvo povoljnu ponudu, dobru i konstruktivnu biblijsku poruku.

Nikola Hohnjec

Blaženka Valentina MANDARIĆ – Ružica RAZUM, *Važnost odgoja u današnjem svijetu. Doprinos vjeronauka odgojnom djelovanju škole, Glas Koncila, Zagreb, 2015., 295 str.*

Početkom 2015. godine u nakladi izdavačke kuće Glas Koncila izašla je knjiga dviju profesorica Religijske pedagogije

i katehetike na Katoličkome bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Blaženke Valentine Mandarić i Ružice

Razum, pod naslovom *Važnost odgoja u današnjem svijetu. Doprinos vjeronauka odgojnom djelovanju škole.*

Već sâm naslov djela, a da se ne ulazi u njegov sadržaj, daje naslutiti da je posrijedi stručno štivo koje s različitih aspekata interesa i istraživanja povezuje teme suvremenoga svijeta, društva, odgoja, škole i vjeronauka, a sve s ciljem traženja i pronalaženja odgovora na neke temeljne odgojne dileme i probleme suvremenoga čovjeka i društva. Djelo ujedno nuka čitatelja na traženje i razumijevanje vlastite odgojne odgovornosti u svakodnevnom životu i djelovanju kao i na zauzimanje stava naspram spomenutih datosti.

Knjiga je podijeljena u dva dijela. Prvi dio, naslovljen »Odgoj, društvo, religija«, strukturiran je u pet poglavlja, dok je drugi dio, »Doprinos vjeronauka odgojnom djelovanju škole«, strukturiran u sedam poglavlja.

Prvi dio, s pripadajućim poglavljima, detaljno identificira i kontekstualizira odgojno-obrazovno djelovanje danas, ističući njegovu važnost u suvremenome društvu. Autorice se pritom ne libe progovoriti o dubokim promjenama s kojima se susreće suvremeno društvo na različitim područjima, a koje posljedično utječu na odgoj i obrazovanje i pridonose određenim izazovima u odgojno-obrazovnom djelovanju, kao što su sve učestalija promjena školskih sustava, različiti smjerovi razvoja suvremene škole, kriza odgojnih ustanova, shvaćanje i pristup vrednotama i sl. No,

istom, prvo poglavlje se ne zaustavlja samo na dijagnozi stanja odgojno-obrazovnoga djelovanja u suvremenome društvu, već nizom postavki pokušava tragati za odgovorima na aktualno stanje. U tom smislu, autorice polaze od činjenice da je kvalitetan međuljudski odnos bitna pretpostavka za uspješan odgoj te posljedično školu promatraju kao mjesto susreta i prihvaćanja drugoga. Naime, ukoliko škola želi biti mjesto susreta i prihvaćanja drugoga, treba biti mjesto nužnoga dijaloga između tehničke i humanističke kulture, između znanosti i vjere te između znanstvenoga i religioznoga mišljenja, a uspješnost takvoga susreta može se dogoditi samo uz uvjet da svi akteri budu otvoreni perspektivi interdisciplinarnosti koja teži za objedinjavanjem znanja, tj. za znanjem koje se ne odriče transcendentne dimenzije. U tom zahtjevnom zadatku, autorice bivaju svjesne nemjerljivoga doprinosa medija i medijske kulture, ističući da u odgojno-obrazovnom djelovanju mediji ne smiju zaboraviti svoju prvotnu zadaću: informirati, prenositi kulturu i vrednote te odgajati.

Drugi dio knjige, s pripadajućim poglavljima, progovara o širem društveno-kulturnom i religijskom kontekstu i o njegovim reperkusijama na vjeronaučnu nastavu kako bi se čitatelja uvelo »u potragu« za novim zadacima, mogućnostima i odgovornostima pred kojima se nalazi vjeronauk. Predstavljajući religijsko obrazovanje u Europi i okvire vjeronaučne nastave u Republici Hrvatskoj,

na temelju stručne literature zavidnoga obima i vlastitih promišljanja autorica, čitateljima postaje jasno da je postojanje religijskoga obrazovanja konstanta u većini europskih zemalja i da se na njega gleda kao na disciplinu kompatibilnu s drugim školskim znanjima. U tom smislu, vjeronauk, iako važno crkveno područje djelovanja, nije samo crkveno pitanje nego je važno pitanje škole i za školu, budući da ga je teško misliti i razumjeti izvan okvira ciljeva škole. Stoga mu i pripada povlašteno mjesto odgoja, budući da je vjeronauk u školi usmjeren odgoju osobe s posebnim osvrtom na religiozne, duhovne i etičke dimenzije egzistencije, s ciljem promicanja učinkovitoga integriranja mladih u društvo. Vjeronauk pritom nudi sadržaje i instrumente koji pomažu razumjeti povijesni i društveno-kulturni kontekst hrvatskoga i europskoga društva, s ciljem promicanja aktivnoga i odgovornoga sudjelovanja u izgradnji suživota.

Ovom značajnom publikacijom autorski dvojac Mandarić – Razum još jednom je zakoraknuo u svijet znanosti i promišljanja te, ovom prilikom, na stručan i zanimljiv način posredovao široj čitateljskoj publici spoznaje o odgojno-obrazovnom djelovanju i njegovoj važ-

nosti u životu svakoga čovjeka. Mogli bismo s pravom reći da su se autorice ukoričenom knjigom odmaknule na trenutak od pera i, davši nam knjigu u ruke, u praktičnome smislu posredovale nam odgojno djelovanje. Naime, njihova zapisana misao i naše iščitavanje zapisanoga svojevrsni je izraz međuljudskoga odnosa koji je, prema njihovu mišljenju, upravo pretpostavka za uspješan odgoj.

Posljednje poglavlje knjige, koje donosi samo neka izabrana pitanja vezana uz vjeronaučnu nastavu, a koja su unazad nekoliko godina poticala, ali i danas potiču određene rasprave, daje naslutiti da autorice nisu ispisale posljednju stranicu knjige. Možda su time i htjele potaknuti čitatelje da na temelju pročitanoga razmišljaju te sami dođu do nekih aktualnih, otvorenih i(li) izabranih pitanja, pri čemu onda neposredno progovaraju o uključenosti svakoga u doprinos odgojnoga djelovanja u suvremenom društvu i vremenu, što je opet jedna od pretpostavaka za uspješan odgoj. A možda na tragu posljednjega poglavlja možemo u dogledno vrijeme očekivati da će nas autorice opet počastiti nekim svojim uratkom i s nama podijeliti svoja promišljanja i postignuća.

Denis Barić

Marijan VUGDELIJA, *Isusov Govor na gori: Put istinskoga očovječenja* (Mt 5,17 – 7, 29), Biblioteka Službe Božje 66, Služba Božja, Split, 2014., 888 str.

Knjiga se sastoji od Proslova (str. 5–11), tri glavna dijela (str. 13–842), engleskog

sažetka (str. 843–849), Bibliografije (str. 851–882) i Sadržaja (str. 883–888).